

Pray György (1723–1801)

Bölcsészdoktor, jezsuita pap, apátkanonok, az egyetemi könyvtár igazgatója, a második Ratio tankönyvírója, a tudományos magyar történetírás és –tanítás egyik megalapítója. A Pragmatica Sanctio törvénybe iktatásának évében Érsekújváron született, tiroli származású katona atya és nagyapa leszarmazottjaként. Alsóbb iskoláit szülei pozsonyi lakhelyén végezte. 1740-ben lépett a jezsuita rendbe. Előbb annak bécsi Szent Anna kollégiumában tanult, majd bölcsészetet Nagyszombatban hallgatott. Előbb Pécsen, majd Nagyszombatban, 1747 után Nagyváradon, aztán Trencsénben tanított, 1749-ben visszatért Nagyszombatba. Áldozópappá 1754-ben, Egerben szentelték. Tanított még Rozsnyón, a bécsi Theresianumban (poétikát), 1758–59-ben Győrött, 1759–60-ban Nagyszombatban, végül 1760–61-ben Budán is. Ezt követően már csak a történeti kutatásokkal foglalkozhatott. Bár a jezsuita rend 1773-as feloszlata egzisztenciális szempontból is súlyosan érintette, de több komoly elismerésben is részesült. Például Mária Terézia királyi történetíróvá nevezte ki, de ő volt a Nagyszombatból Budára költöző egyetemi könyvtár első „könyvtárőre” (azaz igazgatója), s ezt a tevékenységét az intézmény Pestre költözése után is folytatta. 1777 és 1785 között az oklevéltan, 1785–90-ig a címer- és pecséttan egyetemi tanára volt. Magas egyházi méltóságokat is viselt: II. Lipót idején nagyváradai kanonok, sőt országgyűlési követ lett, 1797-ben I. Ferenc tornovai apáttá nevezte ki. Ő volt az első összefüggő magyar nyelvemlék, a Halotti beszéd felfedezője (Pray-kódex) és ismertetője is. 1801-ben, gazdag életművet hátrahagyva hunyt el. (Szinyei József csaknem félszáz nyomtatásban megjelent művéről és mintegy száz kéziratban maradt munkájáról tudósít, illetve tud.) Itt jelzett tankönyvét (képünkön) a második Ratio valamennyi iskolatípusban kötelezővé tette.

Munkái:

- *Annales veteres Hunnorum, Avarorum et Hungarorum* (A hunok, avarok és magyarok régi története). Bécs, 1761.
- *Dissertationes historico-criticae in Annales veterum Hunnorum* (Történetkritikai tanulmányok a régi hunok históriájáról). Bécs 1774).
- *Annales regum Hungariae I–V.* (A magyar királyok története). Bécs, 1763–1764, 1766–1767, 1770.
- *Historia regum Hungariae, cum notitiis previis ad cognoscendum veterem regni statum pertinentibus.* Buda, 1801. 1-3. köt. 1577 l.

Irodalom:

- *Lischerong Gáspár S. J.*: Pray György élete és munkái. Budapest, 1937.

http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQ_Io9oNP1E5SRkehv6pDCLejiql-tYLTjn2WsXpm_C1CMxWGVr

http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSIE_Kd7ofXg8dKArje1fT4LHrR8Sg_kRHosF2GL36zZ1cZI3lvHw